

Aantekening bij Beroepscommissie, 13 december 2018, sancties 2019/37

Ligthart, Sjors

Document version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2019

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Ligthart, S., (2019). *Aantekening bij Beroepscommissie, 13 december 2018, sancties 2019/37*, No. R-18/1280/GA, 2 p., Dec 13, 2018. (Sancties; Vol. 2019, No. 2, p. 178-179).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

een BKR-toets aan klager bestaat behalve bovenstaande onvoldoende concreet geformuleerde interne regel geen (wettelijke) grondslag.

De beroepscommissie acht het doorberekenen van dergelijke kosten aan klager onredelijk en onbillijk, aangezien het uitvoeren van een dergelijke controle, de financiële beheerstaak van het hoofd van de inrichting betreft. De ter zitting van de beroepscommissie gemaakte vergelijking met de kosten voor een identiteitskaart treft geen doel nu dit voortvloeit uit een op grond van artikel 2 van de Wet op de identificatieplicht voor een ieder die de leeftijd van veertien jaar heeft bereikt geldende identificatieplicht. Overigens is uit de toelichting ter zitting gebleken dat twee weken na de ontvangst van klagers beklag de regel is ingevoerd dat de kosten voor de BKR-toets eenmaal per jaar niet door de verpleegde hoeven te worden gedragen. Klagers beroep zal gelet op het bovenstaande gegrond worden verklaard.

De uitspraak van de beklagrechtter in zoverre worden vernietigd en het beklag zal alsnog gegrond worden verklaard. Zij kent klager ter zake een tegemoetkoming toe van € 5,=.

Aantekening

In de hierboven afgedrukte beslissingen, over in wezen uiteenlopende onderwerpen, is een gemene deler te ontwaren: de beroepscommissie wil niet weten van doorberekening aan verpleegden van kosten die inrichtingen nu eenmaal moeten maken bij de uitvoering van hun taken.

In de eerste zaak rekent de inrichting de kosten van de controle van gegevensdragers door ingeval het toepasselijke protocol, waarmee de verpleegde zich akkoord verklaart, wordt overtreden. De beroepscommissie wijst erop dat de handhaving van orde en veiligheid de taak van de inrichting is. De controle van gegevensdragers als in deze zaak valt onder die taak en voor doorberekening van de kosten ervan bestaat geen wettelijke grondslag. Een contractuele

bepaling (het tekenen voor akkoord met die doorberekening) maakt dat niet anders omdat zo'n bepaling het gebrek aan een wettelijke grondslag niet kan repareren.

In de tweede zaak gaat het om de inrichtingstaak van het beheer van het eigen geld van een verpleegde. Daaronder valt ook het controleren of de verpleegde schuldenvrij is. De inrichting brengt echter de kosten van een BKR-toets om *aan te tonen* dat de verpleegde schuldenvrij is, aan hem in rekening. Ook daarvoor bestaat geen wettelijke grondslag.

Het valt naar mijn mening toe te juichen dat de beroepscommissie streng is waar het gaat om het doorberekenen van de kosten van de taken van de inrichting. Anders wordt sluipenderwijs toch een vorm van eigen bijdrage aan de reguliere kosten van detentie geïntroduceerd zonder dat daar de wetgever aan te pas is gekomen.

T. Kraniotis

Sancties 2019/37

Beroepscommissie 13 december 2018, nr. R-18/1280/GA, Van der Nat, Van Waarden, Schagen, Dekker (secr.); geen schriftelijk verslag aangezegd

De beoordeling

In artikel 50, eerste lid, van de Pbw is bepaald dat een ambtenaar of medewerker een gedetineerde mededeelt dat hij voornemens is schriftelijk verslag uit te brengen aan de directeur over de constatering dat een gedetineerde betrokken is bij feiten die onverenigbaar zijn met de orde of de veiligheid in de inrichting dan wel met de ongestoorde tenuitvoerlegging van de vrijheidsbeneming. In artikel 50, derde lid, van de Pbw is bepaald dat het eerste lid van dat artikel buiten toepassing blijft indien de directeur of zijn plaatsvervanger feiten als bedoeld in het eerste lid constateert. De beroepscommissie is van oordeel dat in

dit geval artikel 50, derde lid van de Pbw van toepassing is. De onderhavige disciplinaire straf werd namelijk opgelegd als een verlenging van een disciplinaire straf die klager reeds uitzat. Het betrof dezelfde situatie die voortduurde. Tijdens die eerdere disciplinaire straf voerde de directeur zelf gesprekken met klager en verzamelde hij zelf informatie, op grond waarvan hij constateerde dat klager de orde en veiligheid in de PI tegenwerkte met zijn gedrag. Het is onder deze omstandigheden en gelet op het bepaalde in artikel 50, derde lid, van de Pbw dan ook niet in strijd met de wet dat klager geen rapport werd aangezegd. Op grond van artikel 51, eerste lid, van de Pbw kan de directeur wegens het begaan van feiten als bedoeld in artikel 50, eerste lid, van de Pbw een disciplinaire straf opleggen van opsluiting in een strafcel dan wel een andere verblijfsruimte voor ten hoogste twee weken. Vaststaat dat de directeur meerdere onderzoekshandelingen heeft verricht om na te gaan of een plaatsing op de B-afdeling onveilig zou zijn voor klager. Uit die handelingen bleek niet dat er reden was aan te nemen dat sprake was van een onveilige situatie voor klager. Ook het gedrag van klager bood daarvoor geen aanknopingspunten. Klager gaf meerdere keren aan dat hij wel mee wilde werken aan de plaatsing op de B-afdeling. Daartoe stelde hij voorwaarden, waarvan maar één betrekking had op klagers veiligheid. De beroepscommissie is dan ook van oordeel dat de onderhavige disciplinaire straf door de directeur in redelijkheid opgelegd kon worden. Het beroep zal dan ook gegrond worden verklaard.

De uitspraak

De beroepscommissie verklaart het beroep gegrond, vernietigt de uitspraak van de beklagcommissie en verklaart het beklag alsnog ongegrond.

Aantekening

De directie had besloten om klager, in het belang van zijn ISD-traject, intern over te plaatsen naar een andere afdeling. Op de

beoogde nieuwe afdeling verbleven enkele oude bekenden van klager, met wie hij gedurende een eerder verblijf in een andere inrichting (de Piet Roordakliniek) problemen had gehad. Uit vrees voor zijn veiligheid weigerde klager mee te werken aan de interne overplaatsing. Ondanks dat in dit verband reeds een disciplinaire straf was opgelegd, volhardde klager in zijn weigering. Hierop volgde de in deze uitspraak centraal staande disciplinaire straf van tien dagen afzondering op eigen cel zonder tv, “als verlenging van [de] disciplinaire straf die klager reeds uitzat.” Hierbij is aan klager geen schriftelijk verslag aangezegd.

Anders dan ten aanzien van ordemaatregelen, kent de Penitentiaire beginselenwet (Pbw) niet de mogelijkheid om een disciplinaire straf te verlengen (*Kamerstukken II 1994/95, 24263, 3, p. 45; RSJ 17/2639/GA, 5 februari 2018*). Niet ondenkbaar is dat de beroepscommissie zich in de onderhavige uitspraak enigszins ongelukkig heeft uitgedrukt, en bedoeld heeft dat de straf is opgelegd als herhaalde bestraffing voor het opnieuw plegen van eenzelfde overtreding door klager (vgl. F.W. Bleichrodt & P.C. Vegter, *Sanctierecht*, Deventer: Kluwer 2016, p. 257). Omdat klager na het uitzitten van zijn eerste straf wederom weigerde te voldoen aan een opdracht van de leiding van de inrichting, mocht de directie daarvoor in beginsel wederom een (nieuwe) disciplinaire straf opleggen. Dit had misschien anders kunnen zijn als de directie, bijvoorbeeld wegens aanwezig zijnde contra-indicaties, in redelijkheid niet tot overplaatsing had kunnen beslissen (vgl. *RSJ 13/0609/GA, 30 mei 2013; RSJ 13/3553/GA, 8 januari 2014*). De beslissing tot interne overplaatsing acht de beroepscommissie in dit geval echter niet onredelijk. De directie heeft zich namelijk voldoende ingespannen om de gegrondheid van klagers vrees voor zijn veiligheid te onderzoeken, terwijl van een onveilige situatie niet is gebleken.

Dat aan klager geen schriftelijk verslag is aangezegd, hetgeen artikel 50, eerste lid Pbw in beginsel wel voorschrijft, is vol-

gens de beroepscommissie niet problematisch. Deze procedurele waarborg mocht krachtens artikel 50, derde lid Pbw buiten beschouwing blijven, omdat de straf betrekking had op dezelfde voortdurende situatie waarvoor de directie eerder een disciplinaire straf had opgelegd. In het kader van die eerder opgelegde straf had de directie reeds informatie verzameld en had zij zelf gesprekken gevoerd met klager. Aanzegging van een schriftelijk verslag was derhalve niet vereist, aldus de beroepscommissie. Uit de uitspraak blijkt evenwel niet wie klagers volharde weigering (als eerste) heeft geconstateerd. Een personeelslid of de directie? Slechts als dit de directie was, hoefde aan klager op grond van artikel 50, derde lid Pbw geen schriftelijk verslag te worden aangezegd. Indien het een personeelslid was die klagers volharde weigering tot overplaatsing constateerde, had dat personeelslid wel degelijk een schriftelijk verslag moeten aanzeggen aan klager. Die aanzegging had dan de mogelijkheid kunnen scheppen tot herbezinning door het betreffende personeelslid, dan wel tot voorbereiding op zijn verdediging door klager (C. Kelk/M. Boone, *Nederlands detentierecht*, Deventer: Kluwer 2015, p. 160-161). De beroepscommissie overweegt ten slotte dat de directie bevoegd was om de disciplinaire straf op te leggen; dat ondanks de inspanningen van de directie niet is gebleken van een onveilige situatie en dat klager aan zijn overplaatsing allerlei voorwaarden verbond waarvan er slechts één betrekking had op zijn veiligheid. In dit verband is de beroepscommissie van oordeel dat de onderhavige straf – tien dagen afzondering op eigen cel zonder tv – in redelijkheid kon worden opgelegd. Dit oordeel past binnen een bredere lijn van jurisprudentie, waarin de beroepscommissie onder meer akkoord gaat met het opleggen van veertien dagen opsluiting in een strafcel wegens het herhaaldelijk weigeren van plaatsing in een meerpersoonscel (RSJ 17/2639/GA, 5 februari 2018).

S.L.T.J. Ligthart

Sancties 2019/38

Beroepscommissie 19 december 2018, nr. R-18/753/TA, Trotman, Bos, Niederer, Bevaart (secr.); klacht in beroep over procedure bij beklagcommissie

De beoordeling

Op grond van de stukken en het behandelde ter zitting staat vast dat klager bij binnenkomst in de inrichting op 19 december 2017 afdelingsarrest is opgelegd opdat klager, de afdeling, de staf en medepatiënten rustig aan elkaar konden wennen. In de desbetreffende schriftelijke mededeling staat vermeld dat de maatregel kan worden opgeheven zodra de staf het gevoel heeft klager te kunnen inschatten en als blijkt dat klager gewend is aan de nieuwe omgeving en de patiëntengroep.

Blijkens de schriftelijke mededeling van 16 januari 2018 is het afdelingsarrest verlengd omdat het op dat moment nog niet verantwoord werd geacht klager ongeleid door de inrichting te laten bewegen. Het is de bedoeling via een stappenplan tot uitbreiding van klagers vrijheden in de inrichting te komen, maar het contact met de staf moet nog op gang komen en de staf heeft nog niet het gevoel klager goed te kunnen inschatten.

Vast staat verder dat de beklagcommissie de vertegenwoordiger van het hoofd van de inrichting ter beklagzitting heeft verzocht aan te geven welke concrete gedragingen van klager tot die conclusie hebben geleid, maar dat deze daarover toen geen duidelijkheid heeft kunnen geven, op grond waarvan de beklagcommissie het beklag gegrond heeft verklaard.

Hoewel de beroepscommissie met de beklagcommissie van oordeel is dat een vertegenwoordiger van het hoofd van de inrichting ter zitting voldoende duidelijkheid moet kunnen geven, kan zich een situatie voordoen zoals zich in deze zaak heeft voorgedaan, namelijk dat een waarnemer de verhinderde deskundige vervangt en